

Dendrokronologisk undersøgelse af tømmer fra Sct. Mortens Kirke, Fur

af
Orla Hylleberg Eriksen

VIBORG AMT

Sct. Mortens Kirke, Fur
13.02.02 Fur sogn
Fur Museum ved John Brinch Bertelsen.
Undersøgt af Orla Hylleberg Eriksen.
NNU j.nr. A8161

I undersøgelsen er der inddraget tidligere målinger og resultater.

Tagkonstruktion

I alt er 14 prøver af *Quercus* sp., eg, undersøgt. 10 prøver er dateret. 6 af prøverne har splintved bevaret, samt en prøve havde et medfølgende splintvedestykke på 5 år, som ikke kunne placeres. 11 prøver er undersøgt i 2005, samt 3 prøver undersøgt i 2000, cfr. NNU rapportblad OHE 4, 2000.

Undersøgelsen viser, at de daterede prøver kan deles op i to grupper med hensyn til datering.

Kor - ældste gruppe

Består af 3 prøver (81290019, 81290029 og 81290039). To af prøverne har splintved bevaret. Kurverne fra prøverne er sammenregnet til en middelkurve (8129M001) på 97 år, som dækker perioden 1331-1428. Yngste bevarede årring er dannet i 1428 e. Kr. (81290039). Efter tillæg for manglende splintved, kan det beregnes, at træet, som prøven stammer fra, er fældet ca. 1431-46 e. Kr. Denne datering må gælde for hele gruppen.

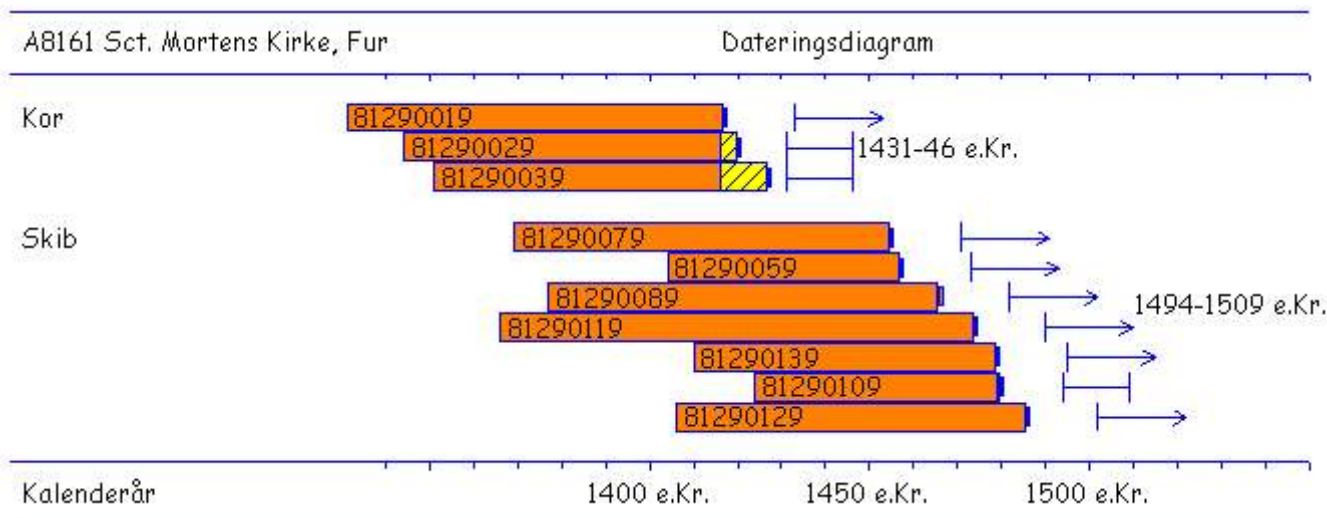
Skib - yngste gruppe

Består af 7 prøver (81290059, 81290079, 81290089, 81290109, 81290119, 81290129 og 81290139). Kurverne fra disse prøver krydsdaterer dårligt og er derfor ikke sammenregnet til en middelkurve. I stedet er de visuelt indplaceret i forhold til hinanden, samt at de tillige er individuelt dateret af grund- og referencekurver fra Danmark.

En af prøverne har splintved bevaret (81290109). Yngste bevarede år er dannet i 1481. Efter tillæg for manglende splintved, kan det beregnes, at træet, som prøven stammer fra, er fældet ca. 1494-1509 e. Kr. Denne datering må gælde for hele gruppen.

Splintstatistik: ca. 20 -5+10 år.

A8161 Sct. Mortens Kirke, Fur - krydsdateringer af kurver fra "koret" med referencekurver				
	8129M001	81290019	81290029	81290039
Sjælland, 2I900001	4.16	4.30	4.30	3.18
Øst Jylland, 6M100001	9.49	7.32	7.19	6.68
Kirker i Vendsyssel, 81M00003	4.63	3.75	3.33	3.62
Danmark vest, 9I456782	7.74	6.92	5.93	4.59
Slesvig-Holsten, DM100003	3.48	3.18	3.04	2.24
Norge, NTest1	3.20	3.79	1.49	1.54
Skåne og Blekinge, SM000005	4.99	4.47	4.41	2.44
Ystadsområdet, Sverige, SM100003	5.14	4.51	3.83	3.08

A8161 Sct. Mortens Kirke, Fur - krydsdateringer af kurver fra "skibet" med referencekurver							
	81290059	81290079	81290089	81290109	81290119	81290129	81290139
Sjælland, 2I900001	4.83	0.89	1.46	3.05	3.27	2.45	8.02
Nyborg slot, 4077M001	3.91	1.19	1.51	2.00	3.09	2.45	7.37
Danmark vest, 9I456782	5.16	6.00	3.89	3.20	5.50	3.59	4.97
Slesvig-Holsten, DM100003	4.29	4.69	3.03	2.25	4.83	2.65	1.95
Norge, NTest1	1.93	-	1.30	1.97	2.64	0.86	5.43
Skåne og Blekinge, SM000005	4.07	1.56	1.68	2.60	4.43	2.93	8.22
Lund, Sverige, SM000006	1.91	4.54	3.30	1.20	3.13	2.28	2.90
Sverige vest, SM000012	3.74	1.08	1.15	1.93	1.42	2.40	5.71
Ystadsområdet, Sverige, SM100003	3.23	2.62	2.61	2.23	3.80	2.74	6.38

A8161 Sct. Mortens kirke, Fur - Katalog								
Unders nr.	Beskrivelse	År	Marv	Splint	Slutring	Synkron position	Datering	Bem.
	Målt i 2000							
81290019	FUM207/00x2a	87	ja	nej	H1	1331-1418	efter ca. 1438	kor
81290029	FUM207/00x3a	77	ja	4 år	S1	1344-1421	ca. 1435	kor
81290039	FUM207/00x4a	77	ja	11 år	S1	1351-1428	ca. 1440	kor
	Målt i 2005							
81290049	FUM227/05xS3B	97	< 1 cm	nej	H1		ikke dateret	skib
81290059	FUM227/05xS5B	54	2-3 cm	nej	H1	1404-1457	efter ca. 1477	skib
81290069	FUM227/05xS6B	67	2-3 cm	22 år	S1		ikke dateret	skib
81290079	FUM227/05xS8S	87	5-6 cm	nej	H1	1369-1455	efter ca. 1475	skib
81290089	FUM227/05xS12B	90	4-5 cm	nej	H1	1377-1466	efter ca. 1486	skib
81290099	FUM227/05xS14S	33	1-2 cm	7 år	S1		ikke dateret	skib
81290109	FUM227/05xS16S	57	>10 cm	1 år	S1	1424-1480	ca. 1498	skib
81290119	FUM227/05xS17S	109	ja	nej	H1	1366-1474	efter ca. 1494	skib
81290129	FUM227/05xS21S	81	2-3 cm	nej	H1	1406-1486	efter ca. 1506	skib
81290139	FUM227/05xS22S	70	4-5 cm	nej	H1	1410-1479	efter ca. 1499	skib
81290149	FUM227/05xK8S	46	>10 cm	6 år	S1		ikke dateret	kor
Tegnforklaring: B - bark. W - waldkante (barkring). vf - vinterfældning. sf - sommerfældning. Hx - Heartwood (kerneved) x = antal. Sx - Sapwood (splintved) x = antal. Hx og Sx angiver årringe, som ikke er inkluderet i rubrikkerne År og Splint. H/S angiver Heartwood/Sapwood grænse.								

Publicering:

Med mindre andet er aftalt kan resultatet frit anvendes evt. med henvisning til denne rapport.